

Beleidsplan Wmo, Jeugd en Gezondheid

2021 - 2024

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Pagina
Voorwoord.....	3
1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Visie en uitgangspunten	5
3. Wettelijke context en ontwikkelingen	6
3.1 Publieke Gezondheid	6
3.2 Jeugdwet	7
3.3 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	8
4. Wmo, Jeugd en Gezondheid in de praktijk	11
4.1 De basis op orde voor Jeugdhulp en Wmo	11
4.2 Welzijn en gezondheid	13
4.3 Jeugd	15
4.4 Wet Maatschappelijke ondersteuning	16
5. Zorg en veiligheid.....	17
6. Algemene ontwikkelingen en aanpalende beleidsterreinen	18
6.1 Schulden en financiën	18
6.2 Wonen met zorg	18
6.3 Laaggeletterdheid	19

Voorwoord

Voor u ligt het Beleidsplan Wmo, jeugd en gezondheid voor de jaren 2021 - 2024. In dit plan leest u hoe de gemeente Wijchen de komende vier jaar de taken in de Jeugdwet, de Wmo en de Wet publieke gezondheid uitvoert. We vinden het belangrijk om deze drie wettelijke taken in een integraal plan te verweven. Daarbij leggen we de relatie met verwante thema's, zoals schuldhulpverlening, wonen en laaggeletterdheid. Kortweg gaat het over beleid dat onze inwoners waar nodig ondersteunt en onze jeugd een omgeving biedt waar zij veilig en vertrouwd kunnen opgroeien, wonen, recreëren en werken.

Vanaf 2020 heeft gemeente Wijchen de contractering Jeugdhulp en Wmo volledig zelfstandig uitgevoerd. Besloten is om vanaf 2021 Jeugdhulp met Verblijf en Jeugdreclassering en Jeugdbescherming onder te brengen in de regionale contracten. Waar de regionale contractering ruimte biedt gaan we met Jeugdhulp en Wmo toetreden in de regionale contracten. Dit doen we om kennis te vergroten en krachten te bundelen samen met de regio. De uitzondering hierbij is de dagbesteding voor ouderen volgens de Wmo. Dit blijven we lokaal contracteren omdat dit echt een lokale aangelegenheid is.

De contracten waarbij we niet toetreden in het regionale contract contracteren we nu lokaal middels een Open House constructie. Dit betekent dat zorgaanbieders ten alle tijden gecontracteerd kunnen worden, en niet alleen op één moment van aanbesteding. Ons uitgangspunt is dat elke nieuw toegelaten aanbieder iets bijdraagt aan het passend zorgaanbod in onze gemeente. Zo leveren we de best passende zorg binnen het bestaande budget. Deze Open House passen we steeds verder aan binnen de juridische mogelijkheden en passend bij de gedachte om de leveranciers met commitment op de gemeentelijke opdracht mede uitvoering te laten geven aan Jeugdhulp en Wmo. We gaan in de komende jaren onderzoeken en ervaren of dit voldoende resultaten met zich mee brengt of dat we over gaan naar een aanbesteding. Dit laatste zal ook afhangen van de omvang van contracten die nog niet terug kunnen binnen een bepaald tijdspad naar de regio.

Op het moment dat beleid is geformuleerd gaan we aan de slag met de activiteiten en de te bereiken (meetbare) resultaten. Uitgangspunt hierbij is dat we altijd te meten indicatoren meegeven bij beleid. We gebruiken hiervoor beschikbare data uit eigen bronnen, monitoring van de GGD en uit open-source bronnen (zoals waarstaatjegemeente.nl). Bij voorkeur zijn dit indicatoren die te spiegelen zijn aan de gemeenten binnen het Rijk van Nijmegen. Mocht dit niet mogelijk zijn dan vergelijken we de resultaten met die uit eerdere jaren.

Door met de gemeentelijke Monitorgroep dat gestuurd te werken brengen we focus aan in het uit te voeren beleid binnen het sociaal domein. We stellen doelen waar we ons op willen richten en resultaten die we willen bereiken. Hierbij kijken we cyclisch naar de resultaten van ons gevoerde beleid.

Op moment van schrijven is de corona pandemie nog van invloed op het beleid voor Wmo, jeugd en gezondheid. Bijvoorbeeld doordat bepaalde laagdrempelige voorzieningen niet beschikbaar zijn. In dit meerjarige plan kijken we echter vooruit naar de periode ná corona. Daarbij houden we oog voor de langdurige effecten die corona op de samenleving kan hebben.

1. Inleiding en leeswijzer

Met grote zorgvuldigheid, onder grote druk en complexe omstandigheden is de contractering in eigen beheer in 2020 vorm en inhoud gegeven. Tegen deze achtergrond is eerder dit jaar een beleidsplan Jeugdhulp en Wmo door het college vastgesteld om daarmee uitvoering te kunnen geven aan voornamelijk de contractering. Nu deze storm is overgewaaid is er een volledig beleidsplan opgesteld dat wij ter goedkeuring aan college en gemeenteraad Wijchen voorleggen.

De Wmo-raad heeft advies gegeven op het conceptbeleidsplan en met die inbreng is dit stuk verder verrijkt.

In hoofdstuk 2 zijn visie en uitgangspunten beschreven en in hoofdstuk 3 leest u een weergave van de belangrijkste wettelijke achtergronden en recente ontwikkelingen. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de beleidsvelden in de praktijk. De relatie tussen zorg en veiligheid behandelen we in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 sluiten we af met algemene ontwikkelingen en aanpalende beleidsvelden.

2. Visie en uitgangspunten

In Wijchen willen we dat iedereen in de samenleving mee kan doen. Daar werken we samen aan. We kijken naar elkaar om en helpen elkaar. En als dat nodig is, kan de inwoner rekenen op ondersteuning van professionals en de gemeente. Samen met de inwoner kijken we naar de problemen en het bedenken we oplossingen.

Dat is de essentie van ons beleid op gezondheid, Wmo en jeugd in onze gemeente. In dit plan leggen we uit hoe we hier de komende vier jaar aan werken. Dat doen en kunnen we natuurlijk niet alleen. Samen met inwoners, verenigingen en onze maatschappelijke partners gaan we aan de slag.

De uitgangspunten in deze beleidsvisie zijn:

- De **inwoner staat centraal**. Mensen werken zelf of samen met hun netwerk aan hun welzijn en gezondheid. Ze denken na over de toekomst. Indien burgers dit niet zelfstandig kunnen kan een ander ondersteuning bieden.
- Een complexe samenleving vraagt om **meer veerkracht en een grotere weerbaarheid** van mensen. Denk aan prestatiedruk en meer prikkels bij jongeren. Of aan het leren omgaan met chronische ziekten en beperkingen doordat we steeds ouder worden.
- We nemen **belemmeringen in de samenleving zoveel mogelijk weg**. Ook vragen we om meer bewustwording van beperkingen om zo een meer inclusieve samenleving te worden.
- We denken en werken volgens de gedachte **van zorg naar welzijn**. We zetten in op een brede basis aan de voorkant waar een vrij toegankelijk aanbod beschikbaar is. Dit doen we omdat we vinden dat deze vorm van ondersteuning prettiger is voor inwoners en waarbij ze zonder tussenkomst kunnen besluiten hiervan gebruik te willen maken. Daarvoor is het belangrijk dat inwoners en professionals **bekend zijn met het aanbod**. Natuurlijk blijven we ook individuele maatwerk ondersteuning aanbieden als dat nodig is.
- Wanneer hulp nodig is, organiseren we het liefst **zorg zo dicht mogelijk bij huis**. Bij voorkeur in de thuissituatie, samen met het eigen netwerk en de eigen omgeving. Om beter aan te sluiten bij de eigen leefwereld werken we **wijk- of dorpsgericht**.
- **Duurzame oplossingen** hebben de voorkeur boven kortetermijnoplossingen. Ook als dit een extra investering vraagt.
- We werken zoveel mogelijk **datagestuurd**, zodat we investeren in de thema's die het meeste aandacht nodig hebben. Daarnaast meten we de effecten en tevredenheid zodat we het juiste aanbod beschikbaar hebben.

3. Wettelijke context en ontwikkelingen

Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet publieke gezondheid (Wpg) verplicht om periodiek een beleidsplan vast te stellen. In betreffende wetten staat aangegeven welke onderwerpen en elementen dit plan moet bevatten. Daarnaast stelt de gemeenteraad bij verordening de regels vast die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van deze wettelijke verplichtingen en het te voeren beleid. De raad bepaalt in de verordening welke bevoegdheden het college heeft om nadere regels en beleidsregels vast te stellen voor de uitvoering van de te nemen besluiten of te verrichten handelingen. Met dit beleidsplan maken we het beleid concreter en zijn de kaders opgenomen die gelden voor de uitvoering.

3.1 Publieke Gezondheid

Gemeenten zijn onder de Wet publieke gezondheid verantwoordelijk voor het organiseren van collectieve gezondheidspreventie. Daarbij gaat het om zicht houden op de gezondheidssituatie van de eigen bevolking en opzetten en uitvoeren van preventieprogramma's. Publieke gezondheid richt zich nadrukkelijk op de gehele bevolking, met extra aandacht is voor kwetsbare doelgroepen waarbij gezondheid minder vanzelfsprekend is.

Een deel van de publieke gezondheidstaken zijn belegd in de gemeenschappelijke regeling GGD (gemeentelijke gezondheidsdienst). Het gaat dan om onder andere de jeugdgezondheidszorg, gezondheidsmonitoring, gezondheidsbevordering, infectieziekten bestrijding, medische milieukunde, psychosociale hulp bij rampen. De GGD stelt zelf elke vier jaar een beleidsplan op in de vorm van een Meerjarenstrategie. Belangrijk uitgangspunt is dat de GGD aansluit en inspeelt op de lokale behoeften. Hierover maken we afspraken met de GGD, in samenhang met de afspraken rond welzijn. Daarnaast maken we gebruik van de regionale expertise van de GGD op gezondheidsbevordering.

Het gezondheidsdomein hangt met meerdere beleidsterreinen samen. Met name in relatie tot Wmo en Jeugdwet zorgt een goede preventief gezondheidsbeleid ervoor dat inwoners gezond en veerkrachtig blijven zodat er minder beroep op zorg nodig is. Daarnaast is het van belang om publieke gezondheid goed te verbinden met het fysieke domein. Een leefomgeving die gezondheid beschermt en gezond gedrag stimuleert zorgt voor meer welzijn van onze inwoners.

Gezondheid is meer dan alleen de afwezigheid van ziekte of beperkingen. Daarom introduceerde Machteld Hubert het begrip 'positieve gezondheid': het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Kortom: om jezelf gezond te voelen ook als het (even) tegen zit. In Wijchen omarmen we die visie.

Ontwikkelingen

Landelijke nota volksgezondheid

Het Rijk stelt elke vier jaar de landelijke nota gezondheidsbeleid op. De nota "Gezondheid breed op de agenda 2020-2024" heeft ambities geformuleerd voor de komende jaren:

- Het fysieke en sociale domein moeten meer verbonden worden. Zo werken we aan een gezonde leefomgeving. Daar zetten we ook de Omgevingswet voor in.

- We verkleinen gezondheidsachterstanden door ons te richten op kwetsbare inwoners.
- De mentale druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen moeten we terugdringen.
- We willen dat mensen vitaal ouder kunnen worden. Langer zelfstandig thuis kunnen wonen maar met minder eenzaamheid.

Nationaal Preventieakkoord

De Rijksoverheid heeft met vele partners het Nationaal Preventieakkoord gesloten, gericht op de thema's roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Het doel is om tot een integrale aanpak te komen en bestaande aanpakken te verbinden en versnellen. Het Rijk roept gemeenten op om te komen tot een lokale uitwerking rond deze thema's in de vorm van een Lokaal of Regionaal Preventieakkoord.

3.2 Jeugdwet

Sinds 1 januari 2015 is de Jeugdwet van kracht. Het doel van deze wet is dat alle jeugdigen gezond en veilig opgroeien en zich zo goed mogelijk ontwikkelen. Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is hulp nodig.

De gemeente heeft een complexe taak in de Jeugdwet. Wij zijn verantwoordelijk voor het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang. De gemeente geeft vorm aan de toegang tot jeugdhulp. Daarnaast zorgt de gemeente ervoor dat kinderen en ouders goede en toegankelijke jeugdhulp krijgen door contracten aan te gaan met jeugdhulpaanbieders.

De gemeente voorziet in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp. We bieden compensatie wanneer kinderen en jongeren beperkt zijn in hun zelfredzaamheid, of in de mate waarin zij kunnen deelnemen in de maatschappij en ouders niet zelf in staat zijn om ondersteuning te bieden. Einddoel is dat er voldoende ondersteuning is en we uitkomen binnen de beschikbare financiële middelen.

We nemen maatregelen om kindermishandeling aan te pakken en adviseren we professionals met zorgen over een kind. We doen, indien nodig, een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming als een kindbeschermingsmaatregel nodig is. Ook zijn wij opdrachtgever voor gecertificeerde instellingen, die jeugdbescherming en jeugdreclassering bieden.

Ontwikkelingen

Wetsvoorstel aanpassing van het jeugdstelsel

Op 7 november 2019 is vanuit de Rijksoverheid een wetsvoorstel aangekondigd, om te komen tot een andere organisatie van het jeugdstelsel. De bedoeling is om in de Jeugdwet manieren van (boven-) regionaal samenwerken van gemeenten te verplichten en zo duidelijkheid te scheppen over de inrichting en het schaalniveau van taken van jeugdregio's. Voor de inkoop van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering zullen specifieke zorgvuldigheidseisen (bijv. t.a.v. contractduur) worden opgenomen en kaders om te komen tot een kostendekkend tarief voor diensten van aanbieders.

De Rijksoverheid wil ook meer eenheid scheppen in de toegang tot jeugdhulp. Zij overweegt de invoering van basisfuncties van de gemeentelijke toegang wettelijk te ondersteunen en daar nadere eisen aan te stellen.

Norm van Opdrachtgeverschap

Na het verschijnen van verschillende Kamerbrieven over de (boven)regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp, heeft de VNG op 10 juni 2020 met een resolutie de Norm van Opdrachtgeverschap (NvO) vastgesteld. De NvO geldt voor zowel jeugdhulp, beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Met de NvO maken gemeenten afspraken binnen de jeugdregio en leggen deze samenwerking duurzaam vast. De bedoeling is dat de jeugdhulp goed georganiseerd wordt en transformeert naar de doelen van de Jeugdwet (preventie, normalisering, tijdige- en integrale hulp, ruimte voor de professional). De eis vanuit de NvO is dat we voortgang boeken in de regionale organisatie van de jeugdhulp. Mochten de jeugdregio's in Nederland hier onvoldoende in slagen dan kan dat leiden tot een wetswijziging die de regionale samenwerking in de wet verankert.

Wijziging in het woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Het woonplaatsbeginsel heeft een directe link met het financiële verdeelmodel in de Jeugdwet. Deze regeling is complex. Dit maakt dat het vaak moeilijk te bepalen is welke gemeente verantwoordelijk is. De definitie van de woonplaats is niet helder genoeg en ook is inzicht nodig in het gezag. Deze complexiteit komt de zorg voor de jeugdige niet ten goede. Momenteel regelen de 42 jeugdregio's zélf via een convenant de grootste administratieve problemen. Dit blijft zo totdat de wettelijke vereenvoudiging in werking treedt.

Het woonplaatsbeginsel verandert per 1 januari 2021. In de nieuwe definitie van het woonplaatsbeginsel wordt de gemeente waar de jeugdige zijn woonadres heeft volgens de Basisregistratie Personen (BRP) financieel verantwoordelijk. Deze definitie, die van toepassing is voor jeugdhulp zonder verblijf, is duidelijker en eenvoudiger. Voor jeugdhulp met verblijf is het uitgangspunt dat de gemeente waar de jeugdige, onmiddellijk voorafgaand aan zijn verblijf, zijn woonadres in de zin van BRP had, financieel verantwoordelijk is. De gemeente waar de jeugdige vandaan komt, blijft dus verantwoordelijk voor de jeugdige én voor de kosten van de jeugdhulp. Wat de financiële gevolgen voor gemeente Wijchen zijn van deze wijziging is nog niet bekend.

3.3 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

In de wet is de opdracht aan de gemeenteraad opgenomen (art. 2.1.2 Wmo 2015) om periodiek een beleidsplan vast te stellen met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning. Onderwerpen die aan de orde moeten komen zijn:

- de sociale samenhang;
- veiligheid en leefbaarheid in de gemeente;
- huiselijk geweld voorkomen en bestrijden;
- vroegtijdig vaststellen of inwoners maatschappelijke ondersteuning nodig hebben;
- voorkomen dat inwoners op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn;
- algemene voorzieningen bieden aan inwoners die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben;
- ter ondersteuning van zelfredzaamheid en participatie maatwerkvoorzieningen bieden aan inwoners, die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met

mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende in staat zijn.

Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers om hen zoveel mogelijk in staat te stellen hun rol uit te voeren is in de Wmo bij de gemeente belegd. Ondersteuning aan mantelzorgers is belangrijk voor het bereiken van onze doelstellingen. In de uitvoeringsagenda ten behoeve van dit beleidsplan worden activiteiten opgenomen ten behoeve van deze taak. Daarbij geven we aan op welke wijze die activiteiten bijdragen aan de doelstellingen.

De gemeente heeft de opdracht om maatwerkvoorzieningen te bieden aan personen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Dit betreft de inwoners die beschermd wonen of opvang nodig hebben in verband met psychische of psychosociale problemen. Maar ook opvang voor inwoners die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld. Deze taak is regionaal belegd bij de centrumgemeente Nijmegen.

Ontwikkelingen

Abonnementstarief Wmo

In 2020 is het abonnementstarief Wmo in werking getreden. Wmo-cliënten betalen een eigen bijdrage van maximaal € 19,- per maand per huishouden als ze gebruik maken van een maatwerkvoorziening. Als meer personen in één huishouden gebruik maken van de Wmo, betalen zij samen maximaal € 19,-.

Eerder was er sprake van een eigen bijdrage die afhankelijk was van het inkomen en/of vermogen. Ook de hoeveelheid hulp en/of ondersteuning heeft geen invloed op hoogte van de eigen bijdrage. De afschaffing van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage heeft een aanzuigende werking op Wmo voorzieningen. Meer inwoners maken gebruik van de Wmo en in het bijzonder van hulp bij het huishouden.

Wij volgen de ontwikkelingen waarin dit beleid ter discussie is gesteld door een aantal gemeenten.

Vergrijzing

Nederland vergrijst. Het aandeel ouderen stijgt en veroorzaakt een stijging van de gemiddelde leeftijd. Ook in Wijchen is de vergrijzing zichtbaar. Het percentage 65+ers neemt ieder jaar toe. In Wijchen is deze stijging sterker dan gemiddeld in Nederland. Wij zien dat 65+ers een groter beroep doen op de Wmo dan inwoners in de leeftijd tot 65 jaar. Op peildatum 1 oktober 2019 was ongeveer 70% van het aantal inwoners met een Wmo indicatie ouder dan 65 jaar. Wij verwachten dat er in de Toekomst een groter beroep gedaan wordt op de Wmo.

Decentralisatie beschermd wonen

Het beschermd wonen is een zorgvorm waarin mensen wonen met een ernstige psychiatrische aandoening. Alle gemeenten in Nederland zijn op grond van de Wmo verantwoordelijk voor dit aanbod. In de praktijk organiseren en betalen centrumgemeenten dit. In onze regio is dat Nijmegen. In 2023 decentraliseert het rijk voorsnog de taken voor het beschermd wonen. Het rijk verlegt daarmee de verantwoordelijkheid van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Het rijk verdeelt dan ook het budget van de centrumgemeente in stappen over de individuele gemeenten. We verwachten dat dit budget veel lager is dan het huidige budget.

In de regio Nijmegen bereiden we ons samen met de regio Rivierenland voor op de decentralisatie. We spraken af het beschermd wonen samen te blijven organiseren. In 2017 schreven we hiervoor een regionaal beleidsplan. Op dit moment werken we aan een regioplan. Hierin leggen we vast op welke manier we gaan samenwerken.

Rode draad van alle plannen is dat we inzetten op ambulantisering. We bouwen waar mogelijk zo veel mogelijk plekken beschermd wonen af. Hiermee bereiden we ons voor op een korting die we in de toekomst verwachten. Afbouw betekent dat cliënten gaan uitstromen. Hiervoor moeten we woonplekken beschikbaar stellen. Samen met de wooncorporaties werken we aan een plan hiervoor.

Centrumgemeente Nijmegen voert ook de maatschappelijke opvang uit. Dit is de opvang van dak- en thuislozen. Ook hierbij werken we als regiogemeenten samen. Individuele gemeenten hebben een rol in het voorkomen van maatschappelijke opvang. En kunnen de uitstroom bevorderen. We spraken regionaal af dat er 1 centrale toegang komt voor maatschappelijke opvang en het beschermd wonen.

GGZ (geestelijke gezondheidszorg) in de wijk

Vanuit het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang stimuleren we uitstroom. Dit ambulantisering gebeurt ook in de behandelsector van de ggz. Hierdoor wonen er steeds meer mensen met een psychische kwetsbaarheid in onze wijken. Hierop bereiden we ons voor met de regionale 'sluitende aanpak'. Naast regionale afspraken en acties zijn ook gemeenten lokaal aan zet. We noemen deze aanpak 'ggz in de wijk'. We maken hierin afspraken met onze partners over extra woonplekken. Maar ook over hoe we andere inwoners op deze groep voorbereiden (inclusie). We zorgen er daarnaast voor dat de bestaande inloop ggz toegankelijker wordt voor nog meer inwoners. Verder organiseren we kennis over de ggz doelgroep dichtbij het Sociaal Wijkteam. We maken daarbij ook gebruik van ervaringsdeskundigen. En we onderzoeken of de invoering van een GGZ Wijkteam meerwaarde heeft in Wijchen.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz)

Per 1 januari 2020 verving de Wvvgz de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz). De nieuwe wet maakt het mogelijk om ambulant en preventief hulp te bieden aan mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan. Gedwongen opname in een instelling blijft wel mogelijk. Dit kan bijvoorbeeld bij een onveilige thuissituatie. Of als er gevaar is voor de betrokkene en/of de omgeving. Opname in een instelling is één vorm van verplichte zorg. Onder verplichte zorg verstaan we bijvoorbeeld ook het toedienen van verplichte medicatie of het uitoefenen van toezicht op de zorgontvanger.

Inwoners en professionals kunnen een melding Wvvgz doen. In de regio Nijmegen en Rivierenland is de GGD (Meldpunt Bijzondere Zorg, MBZ) het meldpunt. Zij voeren ook het onderzoek uit en adviseren gemeenten. De gemeente doet uiteindelijk een aanvraag voor zorgmachtiging bij de officier van justitie.

In het kader van een zorgmachtiging maakt een geneesheer-directeur van een ggz instelling een behandelplan voor de verplichte zorg. Het kan zijn dat deze persoon het Sociaal Wijkteam vraagt om hierin mee te denken. Het is in theorie ook mogelijk dat Wmo zorg onderdeel uitmaakt van het plan. Bijvoorbeeld de inzet van dagbesteding.

4. Wmo, Jeugd en Gezondheid in de praktijk

4.1 De basis op orde voor Jeugdhulp en Wmo

Gemeente Wijchen heeft op basis van de Jeugdwet en Wet Maatschappelijke ontwikkeling verplichtingen. Hierdoor blijft het bieden van zorg en hulp op maat in de gemeente Wijchen en het beheersen van de kosten hiervan een belangrijke plaats in nemen. Dit begint bij de toegang naar zorg en welzijn. Dit alles dient plaats te vinden binnen de beschikbare middelen en passend bij het beleidskader en het gestelde in het coalitieakkoord. Dit betreft het door ontwikkelen van de toegang tot zorg en innovatie. Hierbij zijn de eigen kracht van inwoners en hun sociale omgeving belangrijke speerpunten, zoals te lezen in de uitgangspunten aan het begin van dit beleidsplan. Wij borduren hierop voort met de laatste inzichten en tegen de achtergrond van onder druk staande financiering van de Rijksoverheid.

Afgelopen jaren hebben we ervaren dat het noodzakelijk is om de ontwikkelingen (financieel en inhoudelijk) in het sociale domein goed te kunnen duiden en begrijpen. Voorgaande jaren (met name in 2018 en 2019) hebben we de nodige ervaring opgedaan die we als leerpunten gebruikt hebben voor het beleid van komende jaren.

- We hanteren het uitgangspunt dat we in control moeten zijn en continu sturing moeten geven aan de uitvoering van het programma.
- Dit doen we om binnen de beschikbare middelen het juiste voorzieningenpakket te kunnen bieden aan onze inwoners. Dit pakket moet recht doen aan het gestelde in het bestaande collegeprogramma en de regionale visie op het sociaal domein (Kracht door verbinding).
- Het op orde krijgen van de basis geeft een stevig fundament voor het gehele beleid.

Terugdringen overschrijdingen

We werken momenteel aan het terugdringen van de kostenoverschrijding op Jeugdhulp en Wmo. Hieronder leest u een samenvatting van de stand van zaken bezuinigingsmaatregelen eind 2020.

- *Het verbeteren en stringenter toepassen van Triage.*

We blijven een beroep doen op het zelf oplossend vermogen van de burger en zijn vermogen tot het aanspreken van zijn eigen kracht. De doelstelling is om burgers alternatieven te bieden die sneller inzetbaar zijn en meer aanspraak doen op het zelforganiserende vermogen en eigen kracht van burgers. 'Terug naar normaal' dus. Daaronder verstaan wij het zelfstandig kunnen participeren in de samenleving, en daarbij hoort het accepteren van knelpunten en hobbels in het leven.

- *Het invoeren van budgetplafonds voor leveranciers.*

In 2021 gaan we hier mee starten samen met de regio. In de regio werken ze al met richtinggevende plafonds voor aanbieder van zorg met verblijf. Op deze wijze krijgen we meer grip op het budget dat beschikbaar is voor deze specifieke vorm van zorg in relatie tot het werkelijk gebruik.

- *Wachtlijsten niet hanteren als instrument, maar accepteren dat deze kunnen ontstaan.*

Door de coronacrisis hebben veel instellingen tijdelijk een aanname stop gehanteerd. Daarnaast zijn we nog niet gaan werken met budgetplafonds waardoor er vanuit deze beweging geen wachtlijsten zijn ontstaan. Het betreft hier alleen wachtlijsten als gevolg van bereikte plafonds. Indien een inwoner zich meldt voor zorg en het plafond is bereikt wordt beoordeeld of zij wel kunnen wachten. Bij spoed of crisis zal er toch zorg verleend worden. Uitzondering is het Sociaal Wijkteam: we willen hier juist wachtlijsten voorkomen.

- *Het aanscherpen van kwaliteitseisen.*

We hebben besloten om de huidige open house contracten aan te scherpen. Dit reglement en bijbehorende stukken zijn vastgesteld in oktober 2020 door het college. De stukken zijn gepubliceerd op de website van het Sociaal Wijkteam bij het onderdeel voor professionals.

We gaan de resultaten en bevindingen van de aangepaste toelating en het beoordelingskader van het Open House volgen. In 2021 (2de kwartaal) bezien we de mogelijkheden van het toekomstige model. Hierbij gaan we twee modellen uitwerken met voor- en nadelen. Of we gaan verder met het huidige Open House construct of we gaan aanbesteden. We geven ook aan welke aanbieders instromen in de regionale (aanbesteding) contracten en welke aanbieders we zelf moeten contracteren.

Een stevige lokale basis: Sociaal Wijkteam Wijchen

We stimuleren de verbondenheid in onze gemeente op wijkniveau. We brengen hiervoor onze inwoners, vrijwilligers en professionals dichterbij elkaar. Zo helpen we inwoners met kleine en grote hulpvragen sneller en voorkomen we dat deze erger worden. Het Sociaal Wijkteam Wijchen is dé toegangspoort voor ondersteuning en zorg in Wijchen. Het is een team van zorgprofessionals dat samen met u zoekt naar praktische oplossingen voor uw problemen op het gebied van welzijn en zorg. U kunt daarbij denken aan vragen over onder andere lichamelijke of geestelijke beperkingen, eenzaamheid, zelfstandig wonen of opvoeding van kinderen.

Het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB)

Het Regionaal Ondersteuningsbureau is een samenwerkingsverband van zeven gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen op het gebied van Wmo en Jeugdzorg. Het ROB heeft tot taak om deze gemeenten- en beperkt en op onderdelen gemeente Wijchen - in het Rijk van Nijmegen te ondersteunen bij de contractering van zorgaanbieders in de nieuwe context van de transformatie Jeugdzorg en Wmo. Het ROB ondersteunt door een dekkend en kwalitatief goed zorgaanbod voor onze bewoners in te kopen tegen reële kosten. De ROB heeft daarbij aandacht voor de toegankelijkheid van de zorg en signaleren als het niet goed gaat. Zij sluit met zorgaanbieders heldere contracten af op basis van te realiseren beleidsdoelstellingen.

Het ROB bewaakt dat de zorgaanbieders en de gemeenten de gemaakte afspraken nakomen door degelijk en transparant contractmanagement te organiseren. Het ROB bundelt signalen en meldingen rond fouten en mogelijke fraude van zorgaanbieders en zet daar passende actie op uit.

Bovenregionale samenwerking

De Gelderse jeugdhulpregio's werken samen om inhoudelijk af te stemmen over regio-overstijgende onderwerpen. Onder meer over jeugdzorgplus. Dit is dermate specialistische zorg dat bovenregionale samenwerking, beleidsontwikkeling en inkoop passend is. Zoals bijvoorbeeld de specialistische anorexia-centra en de inkoop van de bedden bij Karakter. De jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR) organisaties (gecertificeerde instellingen) zijn vanwege historie al op provinciale schaal georganiseerd. Op enkele onderdelen wordt ook al bovenregionaal ingekocht, bijv. de spoedeisende zorg (SEZ).

Regionale samenwerkingsagenda met Zorgverzekeraar VGZ

Het ministerie van VWS heeft zorgverzekeraars, zorgkantoor én gemeenten de opdracht gegeven, om de samenwerking op te zoeken. Landelijk is afgesproken dat er in elke regio een zorgverzekeraar het aanspreekpunt is voor deze samenwerking; in onze regio is dat zorgverzekeraar VGZ. Gemeenten en VGZ stellen gezamenlijk een samenwerkingsagenda op. Deze agenda bevat een aantal knelpunten met bijbehorende ambities, waarmee vervolgens aan de slag wordt gegaan.

4.2 Welzijn en gezondheid

Datagestuurd werken

Het meten van preventie is lastig. Het is ingewikkeld om aan te tonen of een bepaalde gezondheids- of welzijnsinterventie over een aantal jaar bepaalde problemen heeft voorkomen. Maar dat betekent niet dat we niets kunnen zeggen over effectiviteit. Door gebruik te maken van landelijk erkende interventies (bijvoorbeeld van het RIVM) zorgen we dat we doen wat werkt. En we maken SMART afspraken over welke resultaten we verwachten. Door onze aanpak goed te monitoren weten we of we op de juiste weg zijn. Daarbij maken we enerzijds gebruik van kwantitatieve data uit de GGD gezondheidsmonitor en onze eigen monitor Wmo-Jeugd. Zo krijgen we een cijfermatig beeld van hoe het gaat met onze inwoners. Anderzijds hoort daarbij een kwalitatieve duiding vanuit inwoners en professionals zelf.

Gezondheid

Vanuit het gedachtengoed van positieve gezondheid willen we dat inwoners zelf bewuste keuzes kunnen maken over hun gezondheid. Uitgangspunt voor de gemeente is dat we dit op een positieve manier stimuleren en ondersteunen, zonder te betuttelen. De meest krachtige aanpak is een aanpak die komt uit de inwoners zelf. Wanneer mensen zelf gemotiveerd zijn om aan gezondheid te werken komen de beste initiatieven naar boven. Dit vraagt dat we goed luisteren naar inwoners en professionals.

Verkleinen gezondheidsachterstanden

Inwoners die rijker en hoger opgeleid zijn leven gemiddeld langer en in betere gezondheid. Daarom zetten we in op het verkleinen van gezondheidsverschillen door juist te investeren in de gezondheid van de meeste kwetsbare mensen. Hoewel we willen dat inwoners zelf bewust gezonde keuzes maken weten we dat dit niet voor iedereen mogelijk is. Daarom is het belang voor deze groep juist integraal te kijken naar hun situatie. Zaken als schulden, armoede of laaggeletterdheid hebben een sterke invloed op de mate waarin mensen aan gezondheid kunnen en willen werken. Gezondheidsbeleid staat dus niet op zich en vraagt een integrale aanpak.

Investeren in een gezonde start

We sluiten aan bij het landelijke programma Kansrijke Start, waarmee we inzetten op de eerste 1000 dagen van het kind. Dat begint zelf nog vóór de geboorte; al bij de zwangerschapswens. Uitgangspunt is dat we extra inzetten op (aanstaande) kwetsbare gezinnen, zodat we de kansen voor baby's en peuters vergroten en daarmee problemen op latere leeftijd voorkomen. Dit doen we samen met onze samenwerkingspartners in het sociale en medische domein.

Lokaal Preventieakkoord

De Rijksoverheid vraagt gemeenten om aan de slag te gaan met de thema's roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Dit doen wij door een lokaal preventieakkoord te sluiten met onze partners. Belangrijk vinden we dat het niet blijft bij een handtekening onder een akkoord, maar dat we concrete resultaten met elkaar afspreken. Bijvoorbeeld rond het werken aan een Rookvrije Generatie. We zoeken daarvoor breed de samenwerking met lokale maatschappelijke organisaties, zorgprofessionals, ondernemers en inwoners, maar ook met andere gemeenten en de zorgverzekeraars. Juist bij de uitwerking van deze thema's hebben we aandacht voor de meest kwetsbare inwoners: hoe kunnen we juist bij hen de meeste gezondheidswinst halen?

Gezonde leefomgeving

Een aantrekkelijke fysieke leefomgeving bevordert de gezondheid van onze inwoners. Denk aan een omgeving die stimuleert om te bewegen en elkaar te ontmoeten. Daarom is het belangrijk om gezondheid een plek te geven in onze omgevingsvisie bij invoering van de Omgevingswet.

Welzijn

De meeste inwoners zijn graag van betekenis voor anderen. Wij streven naar volledige acceptatie van iedereen. Inwoners zijn gelukkiger wanneer ze terug kunnen vallen op een sterk sociaal netwerk. Het netwerk zorgt ervoor dat ze zich gesteund voelen. Ze zijn minder vatbaar voor stress en depressies. Daarnaast verwerken ze traumatische gebeurtenissen en tegenslagen beter. Ook ervaren ze minder gevoelens van eenzaamheid.

Inclusieve samenleving (VN-verdrag handicap)

In Nederland wonen twee miljoen mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking. Deze mensen komen vaak meer uitdagingen tegen in hun leven dan andere mensen. Zij hebben soms ongelijke kansen om mee te kunnen doen in de samenleving. Vanuit de wet en het VN-verdrag handicap houdt het college toezicht op de inspanningen van de overheid om mensen met een beperking te beschermen en participatie te bevorderen. Met het programma 'Iedereen doet mee' willen wij zorgen dat mensen met een beperking volledig worden opgenomen in de Wijchense samenleving. Binnen dit programma voert de gemeente met diverse inwoners en partners, vanuit verschillende werkvelden activiteiten uit.

Één tegen eenzaamheid

In Wijchen zijn veel inwoners die zich tijdens een lange periode eenzaam voelen. Dit is landelijk een groeiend probleem. Langdurige eenzaamheid heeft een negatief effect op zowel mentaal als lichamelijke welzijn. Hierdoor neemt de zelfredzaamheid af. Dit leidt eerder tot het inzetten van zorg. Door de vergrijzing neemt eenzaamheid, zonder interventies, naar verwachting toe.

In januari 2020 heeft de gemeente Wijchen zich aangesloten bij de landelijke coalitie 'Een tegen eenzaamheid' een landelijke aanpak en campagne om eenzaamheid te bestrijden. De landelijke aanpak bestaat uit de volgende pijlers: bestuurlijk commitment, creëer een sterk lokaal netwerk, betrek mensen (eenzamen zelf), werk aan een duurzame aanpak, monitoring en evaluatie. De lokale aanpak is geïnspireerd door de landelijke aanpak.

Dementie

Het aantal inwoners met dementie in Wijchen neemt de komende jaren flink toe. Mensen met dementie willen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Zij willen gewaardeerd worden, zich nuttig maken en kunnen genieten zoals ze gewend waren.

In de praktijk blijkt dat meedoen aan activiteiten buitenhuis en deelnemen aan de maatschappij vaak moeilijk is. Dit heeft te maken met geheugenproblemen en de daarmee samenhangende beperkingen, en de reactie van de omgeving daarop. Het aanpassen van de omgeving naar een dementievriendelijke gemeenschap zorgt ervoor dat mensen met dementie zelf activiteiten buitenshuis (boodschappen, bus, sport of creatieve activiteiten) kunnen blijven doen.

4.3 Jeugd

Opvoeden en opgroeien

Er is een breed pakket jeugdhulp beschikbaar voor inwoners van gemeente Wijchen. Er wordt intensief samengewerkt met onder andere het Sociale wijkteam, onderwijs, GGD, kinderopvang, welzijnsorganisaties en vele andere lokale maatschappelijke organisaties en instanties. Ook huisartsen spelen hierbij een nadrukkelijke rol.

De gemeente Wijchen streeft ernaar dat jeugdigen en ouders zoveel mogelijk zelf oplossingen vinden voor vragen over opvoeden en opgroeien in een veilige omgeving. De zelfredzaamheid wordt bevorderd als mensen hier primair zelf in voorzien. Er zijn bijvoorbeeld voorlichtingsbijeenkomsten gericht op opvoeden en cursussen over hoe om te gaan met een puber en gespreksgroepen voor ouders en kinderen van gescheiden ouders. We vinden dat ouders kennis moeten hebben van de ontwikkelingen van hun kind per leeftijdsfase en ouders zich gesteund moeten kunnen voelen bij het opvoeden en opgroeien van hun kind, zo mogelijk via hun eigen netwerk of het vrij toegankelijk aanbod en zo nodig door professionals.

Onderwijs

Onderwijs, voorschoolse voorzieningen en ketenpartners zoals GGD, welzijnsorganisaties, Sociaal Wijkteam en jeugdhulp sluiten naadloos op elkaar aan. We organiseren (preventieve) ondersteuning dichtbij en bij voorkeur in de school. Via schoolse en voorschoolse voorzieningen, worden problemen in eerste instantie laagdrempelig opgelost.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat zoveel mogelijk ouders gebruik maken van voorschoolse voorzieningen. Dit kan een kinderdagverblijf of peutergroep zijn. De voorschoolse voorziening biedt een gevarieerd activiteitsaanbod aan. Daarmee worden de peuters in hun ontwikkeling gestimuleerd. Als peuters een voorschoolse voorziening bezoeken dan zijn ze in beeld bij pedagogisch medewerkers. Een ontwikkelingsachterstand kan dan in een vroegtijdig stadium worden aangepakt. Dat legt de basis voor een goede start op de basisschool.

Ook vinden we het belangrijk dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen gemeente naar school kunnen. Om dit te bewerkstelligen kijken we goed samen met onderwijs welke middelen we hiervoor vanuit passende onderwijs gelden kunnen inzetten en wanneer er sprake is van een toevoeging vanuit zorg (jeugdwet). Om goed met elkaar het overleg te kunnen en blijven voeren zijn er schoolmaatschappelijk werkers aangesteld door de gemeente voor iedere PO en VO-school in Wijchen. Zij werken nauw samen met de intern begeleiders van scholen, jeugdigen en hun ouders en vormen de verbindende schakel met het sociale wijkteam en de zorg leveranciers.

Op bestuurlijk niveau spreken we elkaar in het LEA. Dit is een overleg met alle onderwijspartners, voorschoolse voorziening die uitvoering geven aan gemeentelijk beleid, en welzijn. Hierin bespreken we beleidszaken en uitvoeringszaken waarover afstemming nodig en gewenst is. Hiermee zorgen we voor een goed onderwijsklimaat in Wijchen die bijdraagt aan een goede ontwikkeling en toekomstperspectief voor ieder kind.

4.4 Wet Maatschappelijke ondersteuning

Professionele zorg en ondersteuning

Soms lukt het inwoners niet om zelf een sociaal netwerk op te bouwen, in te zetten of te onderhouden. Of om samen met het sociaal netwerk tot een oplossing van een ondersteuningsvraag te komen. In dat geval kan een professional ondersteunen en is een maatwerkvoorziening mogelijk. Hiervoor kunnen inwoners terecht bij het Sociaal Wijkteam Wijchen. Dit is dé toegangspoort voor ondersteuning en zorg in Wijchen. Meer hierover leest u op pagina 12.

Voor de verstrekking van maatwerkvoorzieningen hebben wij uiteenlopende aanbieders gecontracteerd. We maken een onderscheid tussen de Wmo klassiek (hulp bij het huishouden, woningaanpassingen, hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen) en Wmo nieuw (begeleiding en dagbesteding). Het beroep op maatwerkvoorzieningen zal de komende jaren toenemen door de (dubbele) vergrijzing en het feit dat ouderen steeds langer zelfstandig wonen.

De forste stijging van uitgaven hulp bij het huishouden vereist een herijking van beleid. De afgelopen twee jaar zien we de uitgaven voor hulp bij het huishouden stijgen. Belangrijkste oorzaken zijn: de aanzuigende werking van het abonnementstarief, het feit dat mensen langer zelfstandig thuis blijven wonen en de stijgende lonen op grond van de CAO vvt. We onderzoeken op welke wijze we de kosten voor deze voorziening in de toekomst beheersbaar houden.

Afbakening Wmo-WLz

Dienst WLz signaal maakt het voortaan voor gemeenten mogelijk om gedurende de looptijd van een Wmo-verstrekking een actief signaal te ontvangen wanneer een WMO-client ook een WLz-indicatie krijgt. Door deze aanvullende dienstverlening op het gebied van WLz kan een dubbele verstrekking of financiering tijdig worden stopgezet door de gemeente en eventuele betalingen aan zorgaanbieders of ondersteuners worden voorkomen.

5. Zorg en veiligheid

Soms komt de veiligheid van inwoners in gevaar. In dat geval is een integrale aanpak van zorg en veiligheid nodig. Ook hierbij vinden we het belangrijk dat de inwoner zoveel mogelijk zelf aangeeft wat hij nodig heeft. We kijken naar de individuele mogelijkheden en ondersteunen daarmee duurzaam herstel. Geweld hoort nergens thuis, zeker niet in je eigen huis. Waar een veilig thuis niet vanzelfsprekend is kijken wij niet weg.

Vroegsignalering en preventie

Signaleren is de eerste stap; We proberen te voorkomen dat inwoners gedwongen zorg nodig hebben. Dit betekent dat we inzetten op preventie en bij eerste signalen van problemen al in actie komen. We zorgen dat zowel inwoners als professionals weten waar zij signalen van onveilige situaties en zorgen kunnen delen. Hiermee maken we vroeg signaleren makkelijker. Het gaat dan bijvoorbeeld om signalen van huiselijk geweld, kindermishandeling, eer gerelateerd geweld, complexe echtscheidingen en psychische kwetsbaarheid. De Meldcode huiselijk geweld helpt professionals hierbij. Hierin werken we nauw samen met Veilig Thuis, het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.

Daarnaast zetten we in op preventie onder jeugd en jongeren. We maken jongeren bewust van de risico's van drugsgebruik en de verleiding van statusverhoging en snel geld verdienen (als geldezel of drugskoeriers). We brengen Jeugdoverlast en drugsproblematiek in beeld en pakken dit aan.

Zorg dichtbij

Zorg organiseren we dichtbij. Ook als deze intensief en zwaar is. We werken hierbij lokaal en regionaal samen. Zo voorkomen we dat er zwaardere problematiek ontstaat. Daarnaast helpt het inwoners ook beter om aan herstel te werken. Dit gaat beter in je eigen omgeving. Inwoners krijgen daarom de ruimte voor initiatieven gericht op herstel en een zinvolle levensinvulling.

Mocht er specialistische hulp nodig zijn, moet dit aansluiten bij de leefomgeving van de inwoner. Er wordt altijd gewerkt met één plan per huishouden. Zo voelen inwoners geen belemmeringen wanneer meerdere partijen hen ondersteunen.

Ook ondersteunen we inwoners die terugkeren naar Wijchen na een justitieel traject. Door in te zetten op nazorg na (jeugd) detentie maken we de terugkeer voor zowel de wijk als de betrokkenen makkelijker en veiliger. Hierdoor verkleint de kans op recidive.

Samenwerken aan een sluitende ketenaanpak

We werken samen met onze partners aan een sluitende keten rond zorg en veiligheid. Het Sociaal Wijkteam speelt hierin een verbindende rol. De gemeente ondersteunt en verbindt partijen om de samenwerking rond zorg en veiligheid te verbeteren. De gemeente verwacht van haar partners hierin een proactieve rol.

Zorgmijders die een gevaar voor zichzelf zijn of voor anderen, hebben we in beeld. We maken contact en proberen te ondersteunen. Samen met onze partners hebben we maandelijks structureel overleg; het regieoverleg. Dit overleg zorgt voor een integrale aanpak voor een groep inwoners van Wijchen met complexe problemen, die op meerdere fronten vastlopen. Als hulp in het gedwongen kader toch nodig is, richten we deze op herstel van eigen kracht van de inwoner en zijn omgeving. Verplichte zorg zetten we zo kort als mogelijk, en zo lang als noodzakelijk in.

6. Algemene ontwikkelingen en aanpalende beleidsterreinen

6.1 Schulden en financiën

Langdurig leven met een laag inkomen of grote schulden beïnvloedt het welbevinden en de gezondheid van mensen. Het kan leiden tot meerdere achterstanden die elkaar onderling versterken. Armoede en geldgebrek hebben bijvoorbeeld invloed op de gezondheid van inwoners, werk, wonen en opleiding. Ook kan armoede leiden tot sociale uitsluiting. Uit CBS-onderzoek blijkt dat op 1 januari 2018 6,2% van de huishoudens in Wijchen (1070 huishoudens) problematische schulden had. Het CBS heeft ook onderzoek gedaan naar personen met een verhoogd risico op problematische schulden. Voor Wijchen heeft 1,9% van inwoners (580 in Wijchen) een verhoogd risico op problematische schulden.

Gelet op de schuldenproblematiek in Nederland presenteerde het Rijk in 2018 het Actieplan brede schuldenaanpak. Bij de maatregelen en acties die worden genomen om problematische schuldensituaties terug te dringen, is de gemeente een belangrijke speler. De gemeente is verantwoordelijk voor de schuldhelpverlening en de kwaliteit van dienstverlening. Wij staan het dichtst bij de mensen om wie het gaat en wij kunnen integrale en passende dienstverlening aanbieden.

Preventie en vroegsignalering

Met onze preventieactiviteiten proberen wij te voorkomen dat schulden ontstaan. Daarnaast proberen we betalingsachterstanden vroegtijdig te signaleren en op te pakken voordat ze uitgroeien tot problematische schulden. Vanaf 1 januari 2021 is vroegsignalering een wettelijke verplichting waaraan we uitvoering moeten geven. Door schulden vroegtijdig op te pakken, voorkomen we op de lange termijn een piek in de aanmeldingen voor schuldhelpverlening en beogen we op de lange termijn een afname van de schuldenproblematiek. Daarnaast is ons beleid erop gericht om inwoners met schulden beter en sneller helpen. En meer inwoners duurzaam schuldenvrij te maken door na een schuldregelingstraject begeleiding in de vorm van nazorg te bieden.

6.2 Wonen met zorg

Een goed thuis is essentieel voor een stabiele basis. Goed wonen is preventie. Veel mensen zijn gelukkiger als zij zo lang mogelijk in hun eigen woonomgeving blijven wonen. Nabij het sociale netwerk. Zorg en ondersteuning kan daarbij horen. Zo houden mensen regie over hun eigen leven: ik woon op mijn manier.

Langer zelfstandig wonen

We stimuleren inwoners na te denken over hun huidige en toekomstige woonwensen. Dat kan betekenen het tijdig aanpassen van de eigen woning, of het tijdig verhuizen naar een woning die past bij de volgende levensfase. In alle levensfasen betekent wonen iets anders: hoe wil ik wonen en wat heb ik daarbij nodig? Daarbij hebben we ook aandacht voor wat dit betekent voor buurtbewoners, vrijwilligers en mantelzorgers.

Passend aanbod van wonen en zorg

Het maken van eigen woonkeuzes heeft als voorwaarde dat er een passend aanbod van wonen met zorg beschikbaar is. Met name woningen voor ouderen (levensloopbestendig)

is een aandachtspunt. In Wijchen werken we daarom aan een Woonzorgvisie waarin staat op welke manier we tot een passend aanbod komen. En welke randvoorwaarden daarbij horen.

6.3 Laaggeletterdheid

In Wijchen is naar schatting vijf procent van de inwoners tussen 16 en 65 jaar laaggeletterd. Zij beheersen de basisvaardigheden onvoldoende om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Zij zijn daardoor ook minder zelfredzaam. Onder basisvaardigheden verstaan we lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. We werken samen met de gemeenten in het Rijk van Nijmegen aan het bevorderen van basisvaardigheden. Daarover legden we afspraken vast in het Regionaal Uitvoeringsprogramma 2021-2024.

Mensen met voldoende basisvaardigheden hebben meer kansen in het leven. Voorbeeld:

- Ze hebben meer kans op werk en op een hoger inkomen.
- Ze weten beter wat belangrijk is om gezond te blijven, dus hoeven minder vaak naar de dokter.
- Ze begrijpen wat er op de rekening staat en betalen op tijd. Zo is er minder kans op schulden.
- Ze kunnen hun kind beter helpen met lezen, rekenen en huiswerk. Dit is goed voor het opvoed- en opgroeiklimaat en verbetert het toekomstperspectief van kinderen.
- Ze doen minder vaak een beroep op maatschappelijke voorzieningen voor zorg en ondersteuning.

We werken in beleidsperiode 2021-2024 aan vier doelen:

1. Zo veel mogelijk mensen weten wat laaggeletterdheid is

We maken mensen en organisaties ervan bewust wat het betekent als je niet goed kunt lezen of schrijven. Wat eraan te doen is en wat het mensen oplevert als ze beter leren lezen en schrijven. We werken hiervoor met veel organisaties samen, zoals het ROC, Werkbedrijf en de bibliotheek.

2. Meer mensen verbeteren hun basisvaardigheden

Het is belangrijk om eerst in contact te komen met mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. We trainen onze frontoffice medewerkers en medewerkers bij ketenorganisaties om hier op te letten. Ook krijgen zij training om mensen te stimuleren onderwijs te volgen. Laaggeletterden schamen zich en verbergen voor anderen dat ze moeite hebben met de basisvaardigheden. De drempel naar educatie is voor veel laaggeletterden hoog. We hebben extra aandacht voor ouders van jonge kinderen.

3. Er is goed onderwijs voor volwassenen

Er zijn verschillende soorten cursussen om beter te leren lezen en schrijven. Bijvoorbeeld een computercursus bij de bibliotheek of een opleiding bij het ROC waar je een diploma voor krijgt. We zorgen dat er voor iedereen kwalitatief goed onderwijs is. Ook zorgen we ervoor dat het aanbod aansluit bij de behoefte en leerwensen van laaggeletterden.

4. We meten wat goed werkt

We maken afspraken met scholen en instellingen over de kwaliteit van het onderwijs. We willen weten hoeveel mensen onderwijs volgen. We meten ook of iemand na een opleiding beter mee kan doen aan de samenleving.